

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Rudolfa Čirča a JUDr. Lubora Šeba v právnej veci žalobcu **P. – E., spol. s r.o.**, so sídlom v P., zastúpeného JUDr. I. J., advokátom v P., proti žalovaným **1/ Katastrálnemu úradu v Prešove**, so sídlom v Prešove, Konštantínova č. 6 a **2/ Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Chlumeckého č. 2, **o zaplatenie 3 898 089,-- Sk s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 12 C 191/2003, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. mája 2007 sp.zn. 7 Co 58/2007, 7 Co 65/2007 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 20. júna 2005 č.k. 12 C 191/2003-128 v spojení s doplňujúcim rozsudkom Okresného súdu Prešov z 1. februára 2007 č.k. 12 C 191/2003-173 uložil žalovaným 1/, 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 2 422 152,-- Sk s 12,5 % úrokom z omeškania, počítaným od 31. októbra 2003 do zaplatenia. V časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 1 475 937,-- Sk so 17,6 % úrokom z omeškania, počítaným od 30. októbra 2003 do zaplatenia konanie zastavil a žalobu čo do zvyšku zamietol. Žalovaným 1/, 2/ uložil povinnosť nahradiť žalobcovi spoločne a nerozdielne trovy konania

vo výške 110 656,-- Sk. Takto rozhodol, keď vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že žalobca 28. marca 1996 uzavrel so spoločnosťou P. štátny podnik kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. X. kat.úz. P.. Na základe uvedeného právneho úkonu žalobca požiadal o vklad svojho vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Katastrálny úrad v Košiciach, Správa katastra P. jeho žiadosti vyhovel a 18. apríla 1996 rozhodol o povolení vkladu. Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky vyhovel protestu prokurátora a rozhodol o výmaze žalobcu z listu vlastníctva č. X. kat.úz. P. pričom za vlastníka nehnuteľnosti bol zapísaný pôvodný vlastník. Najvyšší súd Slovenskej republiky v dôsledku žaloby podanej žalobcom zrušil rozhodnutie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky spolu s rozhodnutím predsedu Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky a vec vrátil na ďalšie konanie. Súd prvého stupňa mal za to, že Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky nebol oprávnený zrušiť zápis žalobcu na LV č. X. kat.úz. P. ako vlastníka nehnuteľnosti, súčasne s rozhodnutím o proteste prokurátora, nakoľko konanie o proteste sa realizuje na základe Správneho poriadku, ktorý zmenu vlastníckych práv neumožňuje. Uskutočniť zápis alebo výmaz vlastníckeho práva je možné iba v rámci konania o vklade v zmysle katastrálneho zákona. Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky túto skutočnosť nerešpektoval, čím zasiahol do vlastníckeho práva žalobcu. Nezapísaním žalobcu za vlastníka nehnuteľnosti v zákonom stanovenej 60 dňovej lehote sa žalovaný 1/ dopustil nesprávneho úradného postupu, z ktorého žalobcovi vznikla škoda. Žalobca totiž nemohol dostatočným spôsobom preukázať vlastnícke právo k nebytovým priestorom, nadobudnutým kúpnu zmluvou. Za takejto situácie nemohol uzatvárať s inými podnikateľskými subjektmi, resp. inštitúciami nájomné zmluvy, vzťahujúce sa na nájom časti nebytových priestorov, hoci to bolo predmetom podnikateľskej činnosti žalobcu. Výška škody bola ustálená na 2 422 151,-- Sk, ktorá čiastka zodpovedá cene nájomného dojednaného s inými podnikateľskými subjektmi v období od 1. októbra 2001 do 30. septembra 2003. Čo sa týka pasívnej legitímácie žalovaných, súd prvého stupňa mal za to, že v prípade žalovaného 2/ táto vyplýva priamo zo zákona č. 58/1969 Zb. Ustanovenia tohto právneho predpisu nevyklúčujú možnosť existencie spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti tak žalovaného 1/, ktorý nezákonný postup realizoval, ako aj žalovaného 2/ majúceho postavenie ústredného orgánu štátu. Z týchto dôvodov súd prvého stupňa žalobe čiastočne vyhovel.

Uznesením z 24. novembra 2006 č.k. 12 C 191/2003-167 súd prvého stupňa zamietol návrh žalobcu na pripustenie zámeny účastníkov na strane žalovaného 2/ s poukazom na to, že žalovaný 2/ nesúhlasil s vystúpením z konania (§ 92 ods. 4 O.s.p.).

Okresný súd Prešov doplnujúcim rozsudkom z 1. februára 2007 č.k. 12 C 191/2003-173 konanie v časti o zaplatenie 1 475 937,-- Sk so 17,6 % úrokom počítaným od 30. októbra 2003 do zaplatenia v dôsledku späťvzatia žaloby v tejto časti zastavil.

Krajský súd v Prešove rozsudkom zo 14. mája 2007 sp.zn. 7 Co 58/2007, 7 Co 65/2007 na odvolanie žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Okresného súdu Prešov z 20. júna 2005 č.k. 12 C 191/2003-128 v spojení s doplnujúcim rozsudkom Okresného súdu Prešov z 1. februára 2007 č.k. 12 C 191/2003-173 a o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Prešov z 24. novembra 2006 č.k. 12 C 191/2003-167 rozhodol tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s doplnujúcim rozsudkom vo výroku o uložení povinnosti žalovaným 1/, 2/ zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 2 422 151,-- Sk s 12,5 % úrokom z omeškania počítaným od 31. októbra 2003 do zaplatenia zmenil tak, že v tejto časti žalobu zamietol. Potvrdil odvolaním napadnuté uznesenie a žalovaným nepriznal náhradu trov konania a vyslovil, že žalobca nemá právo na ich náhradu.

Odvolací súd zamietnutie návrhu žalobcu zo 16. júna 2005 na pripustenie zámeny účastníkov na strane žalovaného 2/ považoval za vecne správne. Vychádzajúc z obsahového hľadiska (§ 41 ods. 2 O.s.p.) aj odvolací súd považoval toto podanie za návrh na zámenu účastníkov a nie za spresnenie označenia inak nepochybného účastníka, nakoľko žalovaný 2/ bol v žalobe označený správne. Keďže žalovaný 2/ so zámenou nesúhlasil, správne súd prvého stupňa vychádzajúc z § 92 ods. 4 O.s.p. zámenu účastníkov na strane žalovaného 2/ nepripustil, preto odvolací súd podľa § 219 O.s.p. uznesenie potvrdil.

Vo vzťahu k uloženiu povinnosti žalovaným 1/, 2/ zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne sumu 2 422 152,-- Sk s príslušným úrokom z omeškania, považoval odvolací súd za správne aplikovať ustanovenia zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a to i napriek tomu, že tento predpis bol s účinnosťou od 1. júla 2004 zrušený zákonom č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a to z toho dôvodu, že uplatnený nárok na náhradu škody vo forme ušlého zisku (od 1. októbra 2001

do 30. septembra 20003) sa vzťahuje na dobu účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. Poukázal na to, že zákon č. 58/1969 Zb. vo svojich ustanoveniach presne určoval, kto zodpovedá za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom. Nositeľom tejto povinnosti bol výlučne štát, tak pri zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím, ako aj pri zodpovednosti za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom (§ 1 a § 18 zák. č. 58/1969 Zb.). Pasívnou legitimáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, podľa ktorého účastník je subjektom povinnosti, ktorá je predmetom konania. Žalovaný 1/ ako miestny orgán štátnej správy na úseku katastra a ani žalovaný 2/ ako ústredný orgán štátnej správy na úseku katastra za škodu podľa citovaného zákona nezodpovedajú, nakoľko nie sú nositeľmi povinnosti z tohto právneho predpisu vyplývajúcej. Žalovanému 2/ z titulu jeho postavenia ústredného orgánu štátnej správy na úseku katastra ustanovenie § 25 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. umožňovalo iba vystupovať v mene štátu. Oprávnenie vystupovať v mene štátu neznamená, aby žalobca si svoj nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom mohol uplatniť priamo proti ústrednému orgánu štátnej správy na úseku katastra. Keďže nikto zo žalovaných nie je nositeľom povinnosti vyplývajúcej z ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. odvolací súd v dôsledku nedostatku pasívnej legitimácie na strane žalovaných postupom vyplývajúcim z § 220 O.s.p. rozsudok v spojení s doplňujúcim rozsudkom vo výroku o uložení povinnosti žalovaným zaplatiť žalobcovi spoločne a nerozdielne 2 422 152,-- Sk s 12,5 % úrokom z omeškania počítaným od 31. októbra 2003 do zaplatenia zmenil a žalobu v tejto časti zamietol. O trovách konania rozhodol v súlade s ustanovením § 224 ods. 2 O.s.pl. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p., nakoľko v konaní úspešní žalovaní náhradu trov nežiadali priznať.

Proti zmeňujúcemu výroku rozsudku krajského súdu podal dovolanie žalobca. Vyčítal odvolaciemu súdu, že vychádzal z nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, vyvodil nesprávny právny záver ak žalobu zamietol, a to i napriek tomu, že na strane žalovaných 1/, 2/ bol preukázaný nesprávny úradný postup a následná škoda, ktorá bola spôsobená týmto postupom a taktiež na strane žalovaných bol dostatok pasívnej legitimácie byť účastníkom konania. Napadnutý rozsudok odvolacieho súdu považoval za nepreskúmateľný, nakoľko z neho nie je jasné, ktorý rozsudok spojený s doplňujúcim rozsudkom je zmenený a aké uznesenie je potvrdené. Mal za to, že katastrálne úrady sú v zmysle katastrálneho zákona právnickými osobami a sú rozpočtovými organizáciami. Z toho dôvodu nie je možné súhlasiť s názorom odvolacieho súdu, že nemajú dostatok pasívnej legitimácie, nakoľko tento názor je prekonaný tým, že obaja žalovaní majú finančné prostriedky i pre prípad zodpovednosti

za škodu. Keďže predmetná škoda je výsledkom rozhodovania z nesprávneho úradného postupu, ktorý majú dostatok pasívnej legitímácie zodpovedať za túto škodu ako štátny orgán je preukázateľné, že u oboch žalovaných ide o výkon štátnej moci právnickými osobami, ktoré sú rozpočtovými organizáciami, ktoré majú vlastnú subjektivitu a vlastnú právomoc úradne konať a rozhodovať pri výkone štátnej moci, v dôsledku čoho ide o ich vlastné správanie, za ktoré majú sami zodpovedať. Tiež poukázal na svoje právo ako účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu. Nakoľko napadnutý rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje dôvody, ktorým sa nedá rozumieť, a teda objektívne nemá možnosť posúdiť správnosť resp. nesprávnosť rozhodnutia, poťažne postup odvolacieho súdu a teda kvalifikovane rozhodnúť, ktorým dovolacím dôvodom má dovolanie odôvodniť, aby bol v dovolacom konaní úspešný. Žiadal preto rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný 1/ navrhol dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť.

Žalovaný 2/ sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa (§ 238 ods. 3 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Bez ohľadu na to, či odvolací súd rozhodol rozsudkom alebo uznesením, § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti jeho rozhodnutiu vtedy, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písm.a/ až g/ tohto ustanovenia. Na vady konania vymenované v § 237 O.s.p. je dovolací súd povinný

prihliadnuť z úradnej povinnosti, teda vždy, či už ich existenciu účastník namieta, alebo nie (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Dovolateľ vyčíta odvolaciemu súdu, že jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné, nakoľko z neho nie je jasné, ktorý rozsudok spojený s doplňujúcim rozsudkom je zmenený a aké uznesenie potvrdené, a tiež odôvodnenie rozsudku je nepreskúmateľné, nepresvedčivé a nezaoberá sa príčinami sporu. Z uvedeného možno vyvodiť, že namieta vadu podľa § 237 písm.f/ O.s.p., t.j. že postupom súdu mu ako účastníkovi konania bola odňatá možnosť konať pred súdom. Z obsahu dovolaní napadnutého rozhodnutia je však bez akýchkoľvek pochybností zrejmé, ktoré rozhodnutia súdu prvého stupňa boli predmetom prieskumu v rámci odvolacieho konania (viď úvodnú časť rozsudku odvolacieho súdu) a odôvodnenie rozsudku zodpovedá požiadavkám uvedeným v § 157 ods. 2 O.s.p. Odvolací súd náležitým spôsobom zdôvodnil svoje závery v otázke posúdenia pasívnej legitímácie žalobcom označených žalovaných. Z uvedeného preto nemožno uzavrieť, že by konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadou uvedenou v § 237 písm.f/ O.s.p.

Dovolanie žalobcu smeruje proti výroku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žaloba bola zamietnutá.

Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné, ak smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie žalobcu smeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej, a preto je prípustné.

Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ namieta nesprávne právne posúdenie veci dovolacím súdom v otázke pasívnej legitímácie žalovaných 1/, 2/ (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav veci; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Zákon č. 58/1969 Zb. za subjekt zodpovedný z nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu označuje štát. Právna úprava obsiahnutá v tomto zákone je tak založená na princípe jediného výlučného nositeľa zodpovednosti za škodu, ktorým je štát, ktorý zodpovedá za škodu spôsobenú pri výkone svojej exekutívnej funkcie (§ 1 ods. 1, § 18, § 25 zákona č. 58/1969 Zb.). Štát je teda subjektom zodpovednosti za škodu a zákon vymedzuje orgány, z činnosti ktorých pri výkone verejnej moci mohla zodpovednosť štátu vzniknúť.

Štát ako zodpovedný subjekt nezodpovedá za seba ale za subjekt, ktorý škodu či nemajetkovú ujmu zapríčinil. Tým je orgán štátu alebo orgán spoločenskej organizácie, na ktorú sa preniesli úlohy štátneho orgánu; pretože štát zodpovedá za tieto orgány, ony sami nie sú subjektmi zodpovednostného vzťahu. Ak žalobca podal žalobu voči iným subjektom (žalovaným 1/, 2/) než štátu, nemôžu byť tieto iné subjekty nositeľmi právnych povinností vyplývajúcich zo zodpovednosti za škodu vzniknutú z nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu podľa zákona č. 58/1969 Zb., teda nemajú pasívnu legitimáciu v tomto konaní. Odvolací súd rozhodol preto správne, keď zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa a žalobu voči žalovaným 1/, 2/ zamietol. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. Žalovaní 1/, 2/ boli v dovolacom konaní úspešní, avšak v dovolacom konaní im žiadne trovy nevznikli, preto im náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. augusta 2008

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová